

*2910 • 08-37-40-200

בס"ד, בית מדרש המאי"ר לארץ | גליון 315

וירא | עיקר עתידו של האדם תלוי בשלימות חינוך ילדיו

מסי לרות ארץ הנפש

שביבי אור מתורתו האדירה והנדירה
של הצדיק רבינו יורם מיכאל אברג'ל זיע"א
עורך על פי שיעוריו של בנו ממושיך דרכו ואורו
הרה"ג רבינו ישראל אברג'ל שליט"א

מסילות אל הנפש

תוכן העניינים

- 1 כחה של השתדלות.....
- 4 נחש עם מבט מפחיד .....
- 5 נקודת ההבדל בין החי למדבר .....
- 8 קנה לך חבר! .....
- 11 מבחן החבירות! .....
- 14 שפלותו של אברהם אבינו .....
- 15 ממשיכים עם הצחוק! .....
- 17 למען אשר יצוה את בניו .....
- 22 הגדרת הצחוק .....
- 25 כל יהודי כלול בנשמתו של אברהם אבינו .....
- 27 העולה מן האמור להלכה ולמעשה .....

הזמינו לבית או לעסק
קופת צדקה מהודרת

הצטרפו לשיעור היומי
עם משלוח עד הבית!

בית המדרש המאי"ר לארץ

התנסות והתפנית ספר מודיש ורבינו דר"ב יודם נייסאל אברג'ל זיע"א

8771301 345 נתיבות 08-37-40-200/*2910

office@h-l.org.il 077-223-1130

www.hameir-laarets.org.il המאיר לארץ

08-649-9859 054-26-380-26

קו 'המאיר לארץ' לקבלת דגש של אור

ע"ר 580654762 | למוסד אישור מס הכנסה לעניין תרומות לפי סעיף 46 לפקודה

- כל הזכויות שמורות -

כחה של השתדלות...

אמרתני: 'שמעת על ה'חפץ חיים'?

כן, הוא שמע. היה רב גדול.

'אתה יודע שהוא היה נשוי לגויה?'

נדהם, ולא רק הוא. גם אמו, והמתורגמן שלי. 'לא יכול להיות!'

התפלאתי: 'למה?'

אמר: 'רב כזה גדול!...

אמרתני: 'אתה צודק! חלילה וחס, לא

יעלה על הדעת. אבל מה

ההבדל בינך ובינו? הוא יהודי, ואתה

יהודי. לך וליחפץ חיים' דין אחד! -

דע לך, מימות אברהם יצחק ויעקב, ודאי

שמעת עליהם, ממתן תורה, נמשכת

השלשלת. דור אחר דור היא נְטוּיָת, עד

ביאת המשיח בקרוב. אם תישא גויה, אתה

מנתק אותה, אתה חוטא למאה דורות!'

שמע, לא ראיתי שהתרשם.

אמרתני: אספר לך סיפור, ותחליט.

אתה יודע, אני כמו מוכר

כובעים: הצבע מוצא חן בעיניך,

הדוגמא נראית לך, המדה מתאימה לך,

תקנה. אם לא, אל תקנה!...

סיפר הגה"צ הרב יעקב גלינסקי זיע"א

(והגדת - יום הכיפורים, עמוד 99), וז"ל:

הייתי במקסיקו להתרים למוסדות

תורה, ובאה לפני אשה בוכיה.

סיפרה שנישאה לגוי, רחמנא ליצלן,

ובנה יהודי לפי ההלכה. אמרה לו שהוא

יהודי, הביאה אותו לבית הכנסת לימים

הנוראים, וכעת הוא עומד לשאת גויה.

והיא, אנה היא באה, לא תוכל שאת זאת.

קשה לומר שהבנתי אותה, לשיטתה.

הוא רוצה לעשות מה שאת

עשית, איך תסבירי לו שאסור.

אבל זו בדיוק הנקודה, היא לא יכולה

להסביר, ביקשה שאני אעשה זאת.

לומר שחשבתי שיש שמץ של סיכוי? לא

אוכל. אבל מי יוכל לעמוד בפני

דמעותיה של אם! ביקשתי שתלפן לבנה,

תאמר שיש פה איזה רב מארץ ישראל

שרוצה לבוא, לבקש תרומה לשיבה.

אחרת, חששתי, לא יסכים לראותני.

נסעתי לשם, הנסיעה ארכה כשלוש

רבעי השעה. קיבלני יפה, ותרם

ביד נדיבה. אבל זו היתה רק האמתלא.

הבחור הגיע, שחצן ומתריס. אמו אמרה לו לבוא, ובא. אבל שהרבי לא יחשוב שדעתו תשתנה. נחרץ הוא בהחלטתו לשאת את הנערה. **אמר** לו הרבי: הירגע, איני אוסר עליך ואיני מנסה לשכנע אותך, הרשה לי רק לספר לך סיפור שאירע עמי. תשמע, ותחליט.

הבחור התיישב. חשדנותו לא פגה, אבל התרופפה מעט.

סיפר הרבי, שבתקופה שלפני המלחמה התגורר בווינא, בירת אוסטריה. הגרמנים השתלטו על המדינה ב'אָנְשְׁלוֹס' הידוע, האיחוד בין שתי האומות הדוברות גרמנית, והחלה העוינות והתעללות ביהודים. ב'ליל הבדולח', ליל הפרעות הזכור לשמצה, נשרפו מאות בתי כנסת וקלגסי הגיסטאפו התדפקו על דלתו, אסרוהו באישון ליל והשליכוהו למרתפי הבולשת האכזרית. עיניו הסתגלו לאפלולית, וזיהו שתי קבוצות שהתגודדו במרתף רחב הידים. בצד האחד גנחו יהודים מוכים וחבולים, זבי דם ושבורי אצבעות וגפים. אלו שעברו את מסכת החקירות, ההשפלות והעינויים. בצד השני הצטופפו יהודים נפחדים ומבוהלים, אלו שממתנים לתורם בלב הולם...

הצטרף אליהם.

סיפר לי הרבי מקופיטשניץ זצ"ל, מארצות הברית, מאדמור"י בית רוזין: הגעתי לארצות הברית כפליט, בראשית המלחמה. נמלטתי מאוסטריה הכבושה, ממש בדקה האחרונה. הגעתי כפליט, לא ידעתי אנגלית. יסדתי בית מדרש והתפללו בו יהודים שכמהו לבית העתיק, לניחוחות מורשת אבותיהם.

יום אחד באה אשה בוכיה. סיפרה שהיא אלמנה, מתמודדת לבדה עם קשיי הקיום וכל נחמתה בנה יחידה, אין לה מלבדו איש בעולם. ועכשיו, עכשיו עומד הוא לשאת גויה לאשה. עולמה חרב עליה בשנית, אבל כל תחנוניה נפלו על אזנים ערלות. בנה סבור שארוסתו היא נערה נפלאה ותהיה כלה מסורה והם עוד ישיבעוה רוב נחת, עוד תראה. בטוח שאמו שבויה בסבך דעות קדומות, ומבקשת להפר את אושרו. בצר לה, באה אל הרבי. שהרבי ידבר עם בנה, וישנה את דעתו...

הסביר לה הרבי שאין סיכוי. הוא אינו שולט באנגלית, והבחור כמעט ואינו מבין אידיש, ומה לו ולרבי. הן יודע הוא שהיהדות מתנגדת לצעדו, והיהדות אינה מחייבת אותו. אמרי לי, תפלין הוא מניח? לא. שבת הוא שומר? לא. אז מדוע את סבורה שאשכנעו.

שמעה, ומעיין דמעותיה נפרץ, גלשו כאשד והמיסו את הלב. טוב, תביאי אותו, ננסה.

מסילות אל הנפש

פרשת וירא - כחה של השתדלות

נפלו על אזנים ערלות, והם ישבו עליו
'שבעה'. אתה יודע מה זה?

הבחור הגהן בראשו, היה מרותק.

טוב, בז להוריו וריחם על אופקם הצר.
הם בסך הכל מאמללים את עצמם,
הוא ימצא את אושרו עמה. עשרים שנה
הוא חי אתה.

'עשרים' שנה, רבי! הורי מתו ביגונם,
ואני בזתי להם. ועכשיו
השתלטו הגרמנים על אוסטריה ופרסמו
את חוקי הגזע. אסור ליהודי לשאת גויה
ואסור ליהודיה להינשא לגוי. אבל איש
לא ידע שאני יהודי. עשרים שנה שלא
דרכתי בבית הכנסת, גם לא ביום כיפור,
רבי! ואמש, אמש היא פנתה לשלטונות
והצהירה שאני יהודי. השליכו אותי
למרתפי הגיסטאפו, והעבירו לבעלותה
את ביתנו המשותף ואת חשבון הבנק.
יאמר לי הרבי, האם מגיע לי לחיות?!

הרבי התייפח כשנזכר וציטט, האשה
התייפחה כששמעה, והבחור קפץ
מן הכסא ודילג לפתח החדר. שם ידו על
המזוזה ונשבע שהוא עוזב את הנערה!

האמת העינים שלי דמעו, והעינים של
הבחור, ושל אמו, ושל המתורגמן.

'מה' הרב רוצה שאעשה, שאל הבחור.

אמרתי: 'בקהילה מתקיים שיעור תורה
פעמיים בשבוע. אני רוצה שתשתתף בו.'

לידו עמד יהודי מגולח, גלוי ראש,
ודפק ראשו בקיר. הך, הך, הך.
נראה היה, שדעתו השתבשה.

הרבי הזדעזע. פנה אליו בקול רך,
אבהי: 'מה אתה עושה?'

אין תשובה. רק חבטות עמומות: הך,
הך, הך.

אחז בידו בעדינות: 'חדל, יהיה טוב,
נעבור את זה'...

הלה הביט בו בעינים בווערות באש
זרה: 'לא מגיע לי לעבור את זה,
לא מגיע לי לחיות'...

'את' זה תשאיר לקדוש ברוך הוא
להחליט. אנו מצווים לשמור על חיינו'...

'לא', אני יודע, לא מגיע לי לחיות! 'יבב
האיש.

'מדוע אתה חושב כך', שאלו הרבי.

פתח האיש וסיפר, שהוריו היגרו
מגליציה לאוסטריה מדוחק
פרנסתם. הם היו יראים ושלמים, ואילו
הוא התרחק מדרכם ופרק עול תורה
ומצוות. סבלו, והבליגו. אבל משהודיעם
שהוא עומד לשאת נכריה לאשה, הודיעו
שזה הגבול, מבחינתם. הוא מתנתק
בכך מהיהדות, ומתנתק גם מהם. לעג
ואמר שהם שבויים בדעות קדומות, שהם
מנסים למנוע ממנו את אושרו. דבריו

בפעם הבאה שהגעתי, כבר היה נשוי ליהודיה!...

במקום טלפנו אל הרב, אָרגנו את ההשתתפות, ובירכתיו בחום.

נחש עם מבט מפחיד...

הוא היה בחור צעיר ולמד באוניברסיטה, אבל גוייס לצבא הרוסי ונשלח לאפגניסטן. הפלוגה שלו התמקמה במחנה צבאי שהוקם במעבה היער. יום אחד הסתובב הבחור ביער, מחוץ למחנה, והבחין בנחש גדול מתפתל ליד פתח המאורה שלו. מאחר שלמד זאולוגיה, ידע מה ירגיז את הנחש, ומה עשוי לגרום לו להתייחס בבידודות יחסית. הבחור התנהג בהתאם להעדפותיו של הנחש, ונתן לנחש מזון. הנחש לא פגע בו לרעה. ונמחרת שב הבחור לאותו מקום, מצא את הנחש, ושוב נתן לו לאכול. כך עשה יום אחר יום, במשך שלשה שבועות. הנחש והבחור כבר הפכו לידידים טובים.

יום אחד הודיע המפקד, שהפלוגה חייבת לעזוב תוך חצי שעה.

הבחור מיהר אל הנחש, להיפרד ממנו. חשב שיצליח לחזור תוך דקות בודדות.

לחרדתו, כאשר ראה אותו הנחש, הוא הזדקף ונעמד. הבחור ידע,

שכאשר נחשים מהסוג הזה מזדקפים ונעמדים, זהו סימן שהם זועמים ומתכוננים להכיש.

והסיפור הזה הוא הפלא ופלא! בשיחה אחת, בכמה רגעים, הצליחו הרבי מקופיטשניץ, והרב גלינסקי זיע"א, לבתק את קורי הטומאה שאפפו את שני הנערים הללו, ולעלות אותם באחת אל הקדושה...

ולא רק זאת, הרבה פעמים קורה שהאדם מתעורר מעצמו ללא ששום איש ישוחח עמו. כמו בסיפור הבא...

סיפר הגאון, הדרשן המפורסם, הרב מרדכי דוד נויגרשל שליט"א (הובאו דבריו בספר דורש טוב - אלול, עמוד קעד), וז"ל:

רציתי לשמוע שיחה של רב מסויים. ראיתי במודעה, שהרב הזה ידבר בבית כנסת אחד, ונסעתי לבית הכנסת כדי לשמוע את השיחה שלו. להפתעתי, מצאתי את עצמי בבית כנסת אחר לחלוטין, בקצה השני של העיר, שהיה לו שם דומה.

בבית הכנסת שאליו הגעתי 'בטעות', פגשתי אברך, חבר שלי, והוא סיפר לי את הסיפור הבא:

יהודי מרוסיה חזר בתשובה, וסיפר מה היה הגרעין הראשון, שהביא אותו לחזרה בתשובה.

באופן כל כך תקיף?! שום דבר פה לא מסתדר על פי ההגיון...

השעה השמינית הסתיימה. הנחש ירד, התקפל, שלח מבט אחרון ונכנס למאורה שלו.

מלא חרדה רץ הבחור, בשארית כחותיו, לחפש את חבריו.

הוא לא מצא אף אחד. המחנה היה נטוש לחלוטין.

התחיל להתקדם בכיוון שאליו היו צריכים ללכת. אחרי שעתים של הליכה, מצא את הגופות של חבריו. התברר שהמורדים הכינו להם מארב והרגו את כולם.

הבחור עמד שם, בודד באפגניסטן, ואמר לעצמו: 'אם נחש מסוגל לעמוד שמונה שעות כדי להציל אותי מהמורדים, אני יודע שיש אלקים!...'.

וצריך להבין כיצד קורה דבר כזה, כיצד יכול אדם ברגע אחד לעזוב ולנטוש את כל הבלי העולם, ולחזור בתשובה...

ולפני שנשיב, נקדים...

התגובה הנכונה במקרה כזה היא חוסר תזוזה. על האדם לעמוד קפוא במקומו. אם יתחיל ללכת או לרוץ, הנחש ישיג אותו בנקל, ויכיש אותו.

הנחש עומד, והבחור עומד מולו ללא תזוזה. הבחור גזהר לא להזיז יד או רגל, בקושי הרשה לעצמו לנשום. עוברות עשר דקות של סיוט, רבע שעה עוברת, חצי שעה... הבן אדם כבר כמעט מתמוטט. קשה לו, והוא גם לחוץ מאוד. הפלוגה כבר יוצאת לדרך, מה יהיה?! במקרה הטוב יכניסו אותו לכלא צבאי, במקרה הגרוע הוא עלול ללכת לאיבוד ביער, או ליפול בשבי האויב.

כבר שעה שלמה חלפה, והנחש ממשיך לעמוד! שעתים עברו, שמונה שעות כבר חלפו, והנחש עדיין זקוף.

מה קורה כאן? תוהה הבחור האומלל. זה לגמרי לא הגיוני. שמונה שעות נחש עומד ככה וכועס?! במשך שלשה שבועות הוא קיבל ממני אוכל, ונהג כלפי בידידות, ועכשיו הוא מאיים עלי

נקודת ההבדל בין החי למדבר

וחכמינו הקדושים שזכו והתגלה להם כל רזי עולם, חילקו את כל הברואים (בעולמנו) לארבעה. והם (ממטה למעלה): דומם, צומח, חי ומדבר.

בששה ימים ברא הקב"ה את עולמו. עולם מופלא, מלא באור חן ויופי. עולם מלא ברואים מכל הגוונים, הסוגים והצבעים.

ומכיון שחילקו אותם, צריך לדעת מה היא נקודת החילוק.

ומצאנו לרבינו הגר"א זיע"א (דברי אליהו - עמוד ג) שביאר כך:

זוה שנאמר: 'כי כקול הסירים תחת הסיר, כן שחוק הכסיל', יתרון האדם מן הבהמה זה החכמה. אבל הכסיל שאין בו חכמה, יתרונו מן הבהמה הוא השחוק, שהבהמה אינה יכולה לשחוק, ולכן הכסיל שחוק תמיד להראות שגם לו יש יתרון מן הבהמה.

דע שישנם לצומח שני יתרונות על הדומם, והם: א. שנותן פירות. ב. שהוא עומד להסקה.

וכן העצים ראויים להוציא פירות וגם עומדים להיסק, אבל הקוצים שאין ראויים להוציא פירות, **לכן כשמדליקין אותם משמיעים קולם** להראות לכל שגם הם מן העצים, (עכ"ל).

ויש למדבר שני יתרונות על החי, והם: א. שיש לו שכל. ב. שהוא צוחק.

זוה לשון הגר"א (שם), הנה כתיב: 'כי כקול הסירים תחת הסיר, כן שחוק הכסיל' (קהלת ז, ו).

ונסכם: כשם שהקוצים משמיעים קול כשנשרפים להראות שאינם דומם, כן הכסיל שחוק בקול להראות שגם הוא אדם.

והנה במדרש (בראשית רבה, פרשה טז - אות ג) הובא כך:

וכשם שלעצי המאכל ישנן את שתי המעלות, גם פירות וגם היסק, כך גם לחכם ישנן את שתי המעלות, גם חכמה וגם צחוק...¹

אומרים לאילני מאכל: 'למה אין קולכם הולך?' משיבים אילני המאכל: 'אנו אין צריכין להשמיע קול, פירותינו מעידין עלינו'.

אומרים לאילני סרק: 'למה קולכם הולך?' משיבים

מעין החכמה

ואחד מהדרכים בהם נהג הוא לשמח, היה על ידי מופע פעלולים שעשה עם שלשה ענפים של עץ ההדס.

1. ובה איש כגבורתו! ובענין זה נעצור לרגע ונרחיב:

וחבריו, האמוראים הקדושים באו כלפיו בטענה: המופע פעלולים שאתה עושה, הוא לא כבוד תורה!

במדרש (בראשית רבה, פרשה נט - אות ד) סיפרו על רבי שמואל בר יצחק שכאשר הוא היה מגיע לכתונה יהודית, הוא היה משתדל בכל כחו לשמח את החתן והכלה.

מסילות אל הנפש

פרשת וירא - נקודת ההבדל בין החי למדבר

בנשירתם. כולם נשרו, כדי ללמד אותנו, את כולנו, 'מה ערכו של הפקת חיוך מחברך?!... 'מה ערכה של הסבת מעט קורת רוח לחתן וכלה!'

ויותר מזה:

דוקא משום שרבנן סברו לומר, כי לא נאה לו לרבי שמואל לרקוד עם ההדסים, דוקא משום כך, עוד נוסף נופך מיוחד לדביקותו במטרה!

הכל כדאי! כדאי לי לסבול מכם חברי, את חשדכם, את ביקורתכם, ובלבד שהחתן והכלה יעלו מעט סומק של שביעות רצון...

רבי זעירא הרגיע את רבנן: 'דעו לכם, ריקודו של רבי שמואל לא בא מתוך זלזול, מתוך היסח הדעת! ריקודו בא מתוך גודל השגתו במצות שמחת חתן וכלה!'

וכשמת רבי שמואל, באו ההדסים ועמדו כחומה בינו לבין העם!

כאומרים:

יודעים הינכם מהו ההבדל בין רבי שמואל לבין כל העם?... או, יודעים הינכם מה גרם לגבהותו של רבי שמואל ומיוחדותו? 'ה'הדסים'...

אותם הדסים, שכפשוטו, אמנם לא נאה לאדם גדול להיות מזולזל בהנהגה של חוסר כבוד ראש...

אבל דוקא משום כך, שרבי שמואל השכיל לידלג על 'חיציגותו' ו'נראותו'.

וכל כך למה?

כדי לשמח חתן וכלה, כדי לחזור אל תוך עולמם, ולהעלות סיפוק על פניהם...

וזהו סוד רוממותו: ריקוד ההדסים!...

ורק רבי זעירא היה אומר: עזבו אותנו, הוא יודע מה שהוא עושה.

ממשיך המדרש ומספר:

בשעה שנפטר רבי שמואל בר יצחק, החלה לנשוב בארץ ישראל רוח חזקה מאוד, והעיפה את כל העלים מהאילנות הטובים שבארץ ישראל.

ובשעת הלוייה, כאשר ליוו את ארונו למנוחה, ירד עמוד של אש בצורה של ענף הדס, והפסיק בין המלואים לארון.

והחכמים שהיו באותה הלוייה אמרו: ראו את הסבא הזה שלמד תורה הרבה, ועמד לו המופע פעלולים!

בשיחה שמסר הגאון הגדול הרב ברוך מרדכי אזרחי שליט"א, אמר כך (ברכת מרדכי, בראשית - עמוד רעא):

מדוע השירו כל האילנות עליהם?

מדוע חצץ קיר ההדסים בין רבי שמואל בר יצחק לבין העם?

וההסבר פשוט:

נשירת העלים באה להכריז, כי כדאית להם, לעלים, כל מציאותם, כדי שאחד מהם ישמש כלי לשמחת חתן וכלה.

כדאי להם לכל העלים להיברא, ולו לשם כבודו של רבי שמואל בר יצחק!

וכשניטל רבי שמואל למרום, באו כל העלים לכלל הכרזה, כי חייהם ללא רבי שמואל - אינם חיים! כי תיקונם המלא, בא לידי שלימות, דוקא עם ריקודיו של רבי שמואל.

כשם שבלבובם באו לידי תיקונם בריקודו של ר"ש, כך במיתתו באו לידי תיקונם

על כל פנים, למדנו מדברי הגר"א, שבהמה אינה צוחקת ורק אדם צוחק, משמע שהוא דבר יסודי ונשגב, תכונה המיוחדת לאדם בלבד. והדבר דורש ביאור... אך לפני כן נקדים...

קנה לך חבר!

בשנת 1948 לבריאת העולם נולד **אברהם אבינו, וכעבור עשר שנים בשנת 1958** נולדה שרה אמנו. **ובשנת 1973, הם נישאו. ומאז הם החלו בעבודתם המשותפת להאיר את העולם במלכות שדי.**

מעין החכמה

אחד מהמסובים ניגש לבעלי השמחה ואמר: 'אל דאגה, אני כבר אאלץ אותו לדבר'...

האיש הושיט את ידו, תפס בזרועו של הגר"א והעלה אותו לשולחן המזרח בקרבת החתן, לעיני כל המסובים, ואז גער בו שוב: השב את הגניבה!... אבל הגר"א נותר בשתיקתו... כך כמה פעמים. שקט מתוח השתרר בקהל.

הגר"א עומד במזרח, חושדים בו בגניבה והוא שותק בדממה.

אחד הנוכחים, אדם כעסן וריק מחכמה ויראה, לא יכול היה לשאת את שתיקתו של הגר"א. הוא ניגש בחמת זעם. פתח את הדלת (שהיתה מאחורי שולחן המזרח) נתן להגר"א בעיטה ברגלו, וכך דחף אותו החוצה לקול צחוקם של המשתתפים...

הגר"א הסתובב לאחוריו והבחין שגם החתן צוחק. לימים סיפר ואמר, 'הכל היה כדאי בשביל שמחת חתן!'

ומדוע באמת הגר"א שתק ולא הכחיש את ההאשמות? 'אם הייתי עונה - הייתי מתגלגל בכלב', כך אמר.

ובענין זה הובא בשבועון 'משכן שילה' (גליון 864), הסיפור הבא:

סיפר הגה"צ רבי זאב איידלמן זיע"א מעשה נפלא מחיי הגר"א מווילנא זיע"א:

כידוע, ערך הגר"א גלות והלך מעיר לעיר. באחד הימים הגיע לעיירה קטנה ברוסיה. כשנכנס לעיירה נערכה במקום חתונה לאחד מתושבי המקום. הכל יצאו מבתיהם לחגוג ולשמוח בשמחת החתן, ואף הגר"א ביניהם. הגר"א בא מהדרך, נכנס פנימה והתיישב במקום המיוחד לעיני האיזור.

בעיצומה של הסעודה נעלם מאחד השולחנות חפץ יקר ערך...

החשד נפל על הגר"א זיע"א - יהודי חדש שהגיע לפתע לתוך הסעודה יושב לו בצידו השולחן בלי אומר ודברים. איש מאנשי המקום לא מכירו, ואם כן - הוא הגנב!

יהודי 'חכם' ממשתתפי השמחה התקרב אליו ופקד: 'החזר את מה שלקחת!' הגר"א שתק ולא ענה. 'החזר מיד את מה שלקחת!' הרים האיש את קולו. הגאון מווילנא הוסיף ושתק.

אברהם, בתמימות ובקבלת עול, קם ולוקח עמו "את שרי אשתו ואת לוט בן אחיו ואת כל רכושם אשר רכשו, ואת הנפש אשר עשו בחרן" (שם פסוק ה),² ויוצא לדרך...

ושם, בארץ ישראל, הולכת דמותו הקדושה ומתאדרת, הולכת ומתעצמת. אורות עליונים, ומוחין עצומים ונוראים, מושפעים עליו ומתגלים בו ללא הרף וללא הפסק, ואברהם ממשיך בכל כחו קדימה... וכמו שנאמר: "ויסע אברם הלך ונסוע הנגבה" (שם פסוק ט)...³

עבודתם נבעה מתוך עמקי לבכם הטהור והזך. אך לקח זמן רב עד שהחלו לראות תוצאות בשטח. ורק בשנת 2000 לבריאת העולם, בהיות אברהם אבינו בן 52 שנה, החלו להיראות התוצאות.

במשך 23 שנה, הבעירו אברהם ושרה את הלבבות, ורבבות בני אדם התקרבו אל אִשֶׁם הבוערת והלוהטת.

ובשנת 2023 לבריאת העולם, התגלה הקב"ה לאברהם אבינו וציוה אותו: "לך לך מארצך וממולדתך ומבית אביך" (בראשית יב, א)...

מעין החכמה

וסיפר שפעם בא מנהל מוסד לבעלי מוגבלויות לרב מבריסק והחל לבכות: כמה השקענו בתלמידים שלנו, כמה לילות נידדנו שינה. ועתה כשגדלו ועזבו, כולם פרקו עול.

ואמר לו הרב מבריסק: בשנות השהייה ששהו במוסד הם הניחו תפילין והתפללו, אכלו כשר ושמרו שבת. והפעולה הזו תשאר לנצח!... (ומתוק האור - פניני הגראי"ל, עמוד צח).

3. וביאר בעל התניא זיע"א, ש'הנגבה' המוזכר כאן היא ספירת החסד דאצילות. ובענין זה סיפר הגאון המקובל הרב יצחק גינזבורג שליט"א (נפלאות, שנת תשפ"ד - פרשת נח), וז"ל:

בגיל 12 הוכתר הגה"ק הרב שלמה דוד יהושע וינברג הי"ד, לאדמו"ר הרביעי של חסידות סלונים...

פעם, בקידוש שהיה אחר התפילה, ביקש האדמו"ר הצעיר מהרה"צ ר' יודל

הגר"א סבר שיש כאן חשש לשון הרע על הגנב האמיתי, ועונשו של בעל לשון הרע הוא להתגלגל בכלב.

2. פירש רש"י: 'אשר עשו בחרן' - שהכניסו תחת כנפי השכינה: אברהם מגייר את האנשים ושרה מגיירת את הנשים, ומעלה עליהם הכתוב כאילו עשאו.

ואמר הגה"ק רבי אהרן יהודה לייב שטיינמן זיע"א שמכאן נלמד שדורשים מן האדם לפעול, אך לא דורשים ממנו להצליח. שהרי אברהם ושרה פעלו נוראות, וקירבו רבבות בני אדם אל הבורא יתברך. אך בסופו של דבר, חזרו כולם לסורם. ולא נותר מהם איש מאמין!

ובכל זאת התורה הקדושה ציינה שאברהם לקח עמו 'את הנפש אשר עשו בחרן' - ללמדנו שהפעולה שפעל עמם אברהם עומדת לזכותו לנצח!

ומכין שחכמינו הקדושים ציוו (אבות פ"א מ"ו): 'קנה לך חבר',⁴ חיפש אברהם אבינו אדם שהוא יוכל להתחבר עמו. ולאחר חיפושיו הוא מצא שלשה אנשים שנראו לו מתאימים, והם: ענר, אשכול, וממרא.

וכך הוא המשיך בדרכו הקדושה קדימה. **ויותר** מזה: מצאנו לחכמינו הקדושים (יומא כח:): שגילו לנו, שאברהם אבינו קיים את כל התורה כולה, ואפילו עירובי תבשילין (שהיא מצוה מדרבנן).

מעין החכמה

[ובמקום] אחר הובא סוף הסיפור - המלך הַחֲוִיר, ואמר לשר האוצר: אבל הבטחתי לו, מה אעשה?

ושר האוצר אמר: מה הבעיה? הבטחת לו, אז תדאג שלא יהיה 'לוי'. ואכן המלך הוציא אותו להורג.

סיים הרבי הצעיר את דבריו ואמר, וזה כוונת הפסוק: 'אם תעזבני יום יומיים אעזבך'. כי כאשר האיש נחלש יום אחד מעבודת ה' יתברך, אם יחלש למחרת יחשב ליומיים, ואחר כך לארבעה, ואחר כך לשמונה, וכן הלאה... ואם יחלש 64 יום, יחשב לו כאילו נחלש מיליארדים כפול מיליארדים...

כששמע זאת ר' יודל התחיל לבכות בקול גדול והיה חשש שיפגע בבריאותו. אך הרבי בחכמתו הרגיעו ואמר לו: חכמינו ז"ל אמרו, שמדה טובה מרובה ממדת פורענות, וכשהודי שב לה' ולעבודתו יתברך, אז מתקרב יותר מהר, הרבה למעלה ממה שהרחיק עצמו! **ונרגע** ר' יודל.

4. התועלת בחבר היא כה גדולה, עד שמוטל על האדם להשתדל רבות במציאת חבר, ואפילו להוציא ממון כדי 'לקנותו', כגון לתת לו מתנות כדי לרכוש את אהבתו.

קאזלושיצ'נר, מתלמידי בעל 'יסוד העבודה', שיספר איזה סיפור. משום כבודו של הרבי לא רצה ר' יודל לדבר בשום אופן, והתחיל הרבי הצעיר לומר את דבריו:

וסיפר, שהחכם הגדול שהמציא את משחק השחמט, הביא בשעתו את המשחק החדש לפני המלך שהתפעל מכך מאוד.

שאלו המלך: איזו מתנה אתה רוצה ממני על כך?

אמר לו החכם: כי היות ובלוח השחמט ישנן 64 משבצות, הוא רוצה שהמלך יתן לו למשבצת הראשונה חיטה אחת, בשני יכפלו אותה, בשלישי שוב יכפלו, וכן הלאה יכפלו כהנה וכהנה עד 64 משבצות.

צחק עליו המלך, אמר להביא חבילת חיטים, וחשב שיגמור את כל המשבצות בקילו אחד של חיטים.

אך שר האוצר כחכח בגרונו, וביקש את רשות הדיבור: 'אדוני המלך, אם תתן במשבצת הראשונה חיטה אחת, במשבצת החמישית כבר יהיו 16, ובמשבצת האחרונה יהיה לך מספר בן 24 ספרות! מיליארדים כפול מיליארדים, ונראה לי שגם בכל העולם כולו אין כמספר החיטים האלו.'

11 מסילות אל הנפש

פרשת וירא - מבחן החבירות!

כאשר שמע אברהם את ההבטחה לילד, מיד, "ויפול אברהם על פניו ויצחק ויאמר בלבו הלבן מאה שנה יוולד ואם שרה הבת תשעים שנה תלד" (בראשית יז, יז).

והקב"ה המשיך בדבריו וציווה: לילד שיוולד לך תקרא יצחק. ופירש רש"י (שם פסוק יט): 'וקראת את שמו יצחקי' - על שם הצחוק...

מבחן החבירות!

ענר ואשכול ניסו לשכנע אותו שזה לא כדאי ולא ראוי, מסוכן וחסר אחריות.

ואילו ממרא עודד אותו ואמר לו: מה קרה לך אברהם, אם הקב"ה ציווה אותך אתה עדיין מהסס?! רוץ מהר ועשה את ציוויו!⁵

אין בדינו פרטים עליהם, אך בוודאי שאם אברהם בחר בהם לחברים, הם היו אנשים קדושים ובעלי צורה.

וכך המשיכה החבירות תקופה ארוכה.

וכשהיה אברהם בגיל 99 זכה והקב"ה התגלה אליו וציווה אותו על המילה. וגם בישר לו: דע לך ששרה אשתך תוליד לך בן.

לאחר שנצטווה אברהם על המילה, החליט שהגיע הזמן לבדוק האם באמת חבריו הם יראי שמים ותוכם כברם או לא.

והוא ניגש לחבריו וסיפר להם: הקב"ה התגלה אלי וציווה אותי למול את בשר ערלתי.

מעין החכמה

זה את זה בצורה מועילה ויסייעו זה לזה בעליה רוחנית.

על חבר טוב ניתן לסמוך בלא פקפוק, להתייעץ עמו בכל דבר ולקבל ממנו עצה טובה ונכונה... (משניות מהדורת שטונשטיין - אבות פ"א מ"ו).

5. וז"ל המדרש רבי תנחומא (וירא - אות א): שלשה אוהבים היו לו לאברהם ענר אשכול וממרא, וכיון שאמר לו הקדוש ברוך הוא שימול הלך לקחת מהם עצה.

הלך אצל ענר, אמר: כך וכך אמר לי הקדוש ברוך הוא, אי"ל ענר: 'בעל מום רוצה אתה לעשותך שיהיו קרוביהן של המלכים

אין כוונת המשנה לחבירות לשם הנאה חומרית או לשם ידידות בלבד, אלא הכוונה לחבירות של שְׁנִים שיש להם שאיפה משותפת לגדלות רוחנית, והם מסייעים זה לזה להגיע למטרה זו. לחבר כזה התכוונו חכמים באומרם (תענית כג): 'או חברותא או מיתותא'.

חבר כזה מסייע לאדם בשלשה דברים מהותיים:

הוא מסייע לו בלימוד תורה.

מסייע לו לתקן את הנפש, שכן פעמים שאדם אינו מבחין בפגמים שיש בו ואינו יודע שעליו לתקנם. חברים טובים יבקרו

וכמוכן, אברהם בן ה-99 שנה מל, ועמו נימול ישמעאל בנו.
וביום השלישי למילה, כשהכאבים מגיעים לשיא, מתחילה פרשתנו - פרשת וירא...

ואז התברר לאברהם שמשלשה יוצא אחד, משלשת החברים רק אחד יצא נורמלי!⁶ והערכתו לממרא הלכה והתגברה: 'איזה אדם צדיק וירא שמים', אשריו ואשרי חלקו!

מעין החכמה

את פסוקי 'אשת חיל' המפורסמים שבסיום ספר משלי, וכפי שהמדרש מבאר כיצד כל פסוק התקיים להפליא בשרה אמנו ע"ה.

אמנם פסוקים אלו נכתבו בספר משלי על ידי שלמה המלך ע"ה, אולם לא שלמה הוא זה שחיברם, אלא אברהם אבינו חיברם בהספד שאמר על שרה אמנו, ושלמה המלך זכה להשיגם ברוח קדשו, וכתבם לדורות הבאים בספר משלי.

נעמוד על אחד מהפסוקים: "דרשה צמר ופשתים" (משלי לא, ג). ומבאר המדרש הנ"ל שהכוונה היא ששרה אמנו דרשה בכל תוקף להפריד בין יצחק אבינו, המכונה 'צמר', לבין ישמעאל הרשע, המכונה 'פשתים'.

הצמר והפשתים הנזכרים כאן מוכרים לנו זה מכבר ממה שמסופר בפרשת בראשית (פרק ד) על קין והבל שהביאו קרבן לה', אשר בנוגע לקרבנו של קין נאמר: "ויבא קין מפרי האדמה מנחה לה'" (שם פסוק ג), ומפרש רש"י שלפי האגדה הביא קין במנחתו זרע פשתים. לעומתו, בנוגע לקרבנו של הבל נאמר: "והבל הביא גם הוא מבכורות צאנו" (שם פסוק ד), והרי לצאן יש צמר. נמצא שקין הוא כנגד בחינת ה'פשתים', והבל הוא כנגד בחינת ה'צמר'.

ובדומה להם, יצחק אבינו וישמעאל הרשע: יצחק אבינו שהלך בדרכו הטובה של הבל, מכונה אף הוא 'צמר', בבחינת צמר לבן ונקי, כבחינתו של הבל. ואילו ישמעאל הרשע

שהרגת באין והורגין אותך ואין אתה יכול לברוח מפניהם. הניחו והלך אצל אשכול.

אמר ליה, כך וכך אמר לי הקדוש ברוך הוא, א"ל אשכול: 'אתה זקן אם אתה תמול יצא ממך דם הרבה ולא תוכל לסבול ותמות'. הניחו והלך אצל ממרא.

א"ל כך וכך אמר לי הקדוש ברוך הוא מה תיעצני, א"ל ממרא: 'בדבר הזה אתה מבקש עצה הלא הוא שהצילך מכבשן האש ועשה לך כל הנסים והצילך מן המלכים ואילולי כחו וגבורתו היו הורגין אותך והציל רמ"ח אברים שבך ומקצת אבר אחד אתה מבקש עצה עשה כמצותו'....

6. הגם שמבחינה חיצונית לא היה ניכר הבדל בין אשכול וענר לממרא, אף על פי כן, בבחינה העיקרית - הבחינה הפנימית, היה הבדל גדול עד אין תכלית!

וגם כיום עלינו להיות מודעים לכך - המראה החיצוני לא מעיד על הפנימיות!

בשיחה שמסר אבא מארי עט"ר רבינו יורם מיכאל אברגיל זיע"א (אמרי נועם, חיי שרה - מאמר א) אמר כך:

במדרש (רבי תנחומא, פרשת חיי שרה - אות ד) הובא שבהספד שנשא אברהם אבינו על פטירתה של שרה אמר לראשונה

פלוני וכל כיו"ב, אלא צריך לדעת בדיוק לאן הוא הולך, והיכן הוא יהיה, ומתי יחזור, כדי שלא יפול חלילה במקומות לא רצויים. וכמו שאסור לשומר העומד על משמרתו להירדם, כך צריך כל הורה להיות עירני ביותר לכל מה שנעשה עם ילדיו בכל רגע ביממה, ולדעת מה הם עושים והיכן הם נמצאים וכו'.

כי לחבריו של האדם ישנה השפעה מאוד גדולה עליו, כמו שכתב הרמב"ם (הלכות דעות פ"ו ה"א) בלשון קדשו:

דרך ברייתו של אדם להיות נמשך בדעותיו ובמעשיו אחר ריעיו וחבריו, ונוהג כמנהג אנשי מדינתו. לפיכך צריך אדם להתחבר לצדיקים ולישב אצל החכמים תמיד כדי שילמד ממעשיהם, ויתרחק מן הרשעים ההולכים בחושך כדי שלא ילמד ממעשיהם. הוא ששלמה אומר: "הולך את חכמים יחכם ורועה כסילים ירוע" (משלי יג, ט).

על כן אשריהן ואשרי חלקן של אותן אמהות יקרות ההולכות בדרכה של שרה אמנו ע"ה ומוסרות נפשו למען חינוך ילדיהן היקרים בדרך הקדושה. אשרי האמהות שמקבלות את ילדיהן בשובם מבית הספר ומהתלמוד תורה באהבה ובחיבה, ומתעניינות בכל הנעשה אתם במשך היום, וטורחות בכל יכולתן להכין אתם את שיעורי הבית, וכן לשגן עמהם את הנלמד בכיתה.

לא ניתן לתאר במילים את גודל השכר שתקבלנה אמהות אלו בשמים, ובזכות טרחתן הגדולה בענין חינוך הילדים הקב"ה יזכה אותן לראות פרי טוב בעמלן, ויתקיים בכל ילדיהן מה שנאמר: "כל רואיהם יכירום כי הם זרע ברכ ה'" (ישעיה סא, ט).

שהלך בדרכו הרעה של קין, וכמו שקין רצח את אחיו אף ישמעאל ביקש להרוג את אחיו יצחק, לכן מכונה אף הוא 'פשתים', כבחינתו של קין.

כמו שמסופר בפרשה הקודמת שכשראתה שרה "את בן הגר המצרית אשר ילדה לאברהם מצחק" (בראשית כא, ט) - ופירשו חז"ל במדרש (בראשית רבה, פרשה נג - אות יא) שהיה עוסק בגילוי עריות וצד נשי אנשים ומענה אותן, וכן שהיה עוסק בעבודת כוכבים ובונה בימוסיות וצד חגבים ומקריב עליהם, וכן שהיה עוסק בשפיכות דמים, והיה נוטל קשת וחיצים ויורה כלפי יצחק ועושה עצמו כאילו מצחק - דאגה ביותר לחינוכו הטהור של יצחק, ומגודל חששה שמא ילמד יצחק ממעשיו הרעים של ישמעאל, מיד אמרה לאברהם: "גרש האמה הזאת ואת בנה, כי לא יירש בן האמה הזאת עם בני עם יצחק" (בראשית כא, ט).

למעשה, למדים אנו מכך ש**עיקר שבחה ומעלתה של האשה נמזדים לפי גודל התמסרותה על חינוך ילדיה היקרים שילכו בדרך התורה הקדושה, ולא ירעו ח"ו בשדות זרים וילמדו ממעשיהם הרעים.**

מכיון שברוב היום האבות אינם מצויים בבית, והאמהות הן שנמצאות עם הילדים ברוב שעות היום, על כן עליהן רובצת ביותר השליחות הקדושה לפקוח עין על מעשיהם של הילדים, ולשים לב עם מי הם מתרועעים ומי הם חבריהם.

עלינו לשמור את צעדיהם של ילדינו היקרים, ולדעת בכל עת ובכל שעה היכן הם נמצאים ועם מי הם הולכים, ואסור להסתפק בכך שהילד אומר: 'אני הולך לחבר

שפלותו של אברהם אבינו

וזהו 'וירא אליו' - רוצה לומר, שכך היה נראה לו בלבו ומחשבתו תמיד 'ה' באלוני ממרא' שה' הוא באלוני ממרא, היינו שהשראת שכינתו יתברך אינו רק אצל ממרא, מפני שהוא צדיק ועובד השם יתברך באמת.

אבל הוא, אברהם, עדין מבחוץ שלא נכנס לקדושה. וזהו 'והוא יושב פתח האוהל' שחושב במחשבתו שהוא עדיין בפתח האוהל של הקדושה.

[ומה שזכה שהתגלתה אליו השכינה, כי הוא נמצא בשטחו של ממרא!].

וכן הוא דרך הצדיקים, הגם שעובדים את ה' כל ימיהם, עם כל זה נדמה להם בלבם ומחשבתם באמת שעדיין לא התחילו כלום לעבוד את השם יתברך, והם עדיין מחוץ לאוהל... הקדושה רק עומדים בפתח האוהל...

פרשתנו מתחילה במילים: "וירא אליו ה' באלוני ממרא והוא יושב פתח האוהל..." (בראשית יח, א).⁷

ביום השלישי של המילה ישב אברהם אבינו בשטח שהיה שייך לממרא, ולפתע התגלה אליו הקב"ה ושוחח עמו.

וכך פירש הגה"ק רבי משה מפשעוורסק זיע"א את הפסוק [והביא דבריו האוהב ישראל מאפטא בתחילת פרשתנו]:

'וירא אליו ה' באלוני ממרא' - פירוש, שכל כך היה אברהם אבינו עליו השלום שפל בעיני עצמו, עד שחשב בלבו שהוא אינו ראוי להשראת השכינה, רק ממרא הוא הצדיק העובד השם יתברך ואצלו הוא השראת שכינתו יתברך, אבל הוא עדיין לא הגיע למדרגה זו.

מעין החכמה

וביאר אור החיים הקדוש, שאברהם זכה לכך מכיון שהוא מל את עצמו, ובמילה הזו הוא נעשה, כביכול, עטרה לבורא, (ולאחר שהקב"ה גילה לנו זאת, המשכה התורה בסדר הרגיל, ששם ה' קודם לשם האדם).

אך כידוע שעל כל פסוק ופסוק שבתורה ישנם שלשה מיליון פירושים, וכולם אמיתיים וקדושים. ובקטע למעלה הבאנו את פירושו של הגה"ק רבי משה מפשעוורסק זיע"א.

7. כתב האור החיים הקדוש (בראשית יח, א) שלעולם, בכל החמשה חומשי תורה, תמיד שמו יתברך קודם לשמו של האדם. כגון: "ויאמר ה' אל אברם" (שם יב, ז), וכגון: "ויאמר ה' אל משה לאמר" (שמות ו, ט).

אך מקום אחד, בלבד, יוצא דופן. והוא בפרשה שלנו. שהרי הפרשה שלנו מתחילה בפסוק: "וירא אליו ה' באלוני ממרא" (בראשית יח, א). ומכיון ש'אליו' הכוונה לאברהם, נמצא שאברהם כתוב לפני שם ה'.

ממשיכים עם הצחוק!

אברהם מבקש רשות מהקב"ה ומיד רץ לקראתם.⁸
ולמרות שאברהם אבינו היה ביום השלישי למילתו, ולא כל כך הרגיש טוב,

במהלך הביקור שביקר הקב"ה את אברהם, נשא אברהם את עיניו והנה הוא רואה שלשה אנשים נסחבים בצידי דרכים.

מעין החכמה

בדברי תורה הזכירו את דברי חז"ל הללו, והקשה ראש הישיבה: מנין לחז"ל שאברהם אבינו עשה כהוגן בכך שהניח את הקב"ה ורץ לקבל אורחים עד שלמדו מכך שגדולה הכנסת אורחים מהקבלת פני שכינה, אולי באמת מעשה זה לא היה רצוי לפני הקב"ה?

ותירץ הבבא סאלי זיע"א: שהרי מהמשך הפסוקים רואים אנו שהקב"ה המתין שם לאברהם אבינו עד שסיים את כל האירוח הנפלא ונפרד מאורחיו לשלום, כמו שנאמר: "ויפנו משם האנשים וילכו סדומה, ואברהם עודנו עומד לפני ה'" (בראשית יח, כב), ופשיטא שלא היה הקב"ה ממתין לאברהם אבינו אילו המעשה שעשה לא היה רצוי לפניו אלא היה מסלק את שכינתו מעליו. ומכך שהקב"ה לא הסתלק מעל אברהם אבינו אלא המתין לו, למדו חז"ל שבשמים מסכימים שגדולה הכנסת אורחים מהקבלת פני שכינה.

אלא שלכאורה עדיין צריכים אנו להבין: חז"ל אמנם יכלו ללמדנו שגדולה הכנסת אורחים מהקבלת פני שכינה כיון שלמדו זאת מהנהגתו של אברהם אבינו, אולם אברהם אבינו עצמו מנין למד זאת אשר על סמך כן היה לו את האומץ והעז להניח את הקב"ה שבא לבקרו ולרוץ לקראת שלשה עוברי אורח לקיים בהם מצות הכנסת אורחים?

ניתן לבאר זאת על פי דברי המדרש (בראשית רבה, פרשה סט - אות א) בביאור מה

8. בשיחה שמסר אבא מארי עט"ר רבינו יורם מיכאל אברגיל זיע"א אמר (אמרי נועם, פרשת וירא - מאמר א), וז"ל:

בתחילת פרשתנו התורה מספרת על התגלותו של הקב"ה לאברהם אבינו. לפי דברי חז"ל (בבא מציעא פו:) אותו יום היה זה היום השלישי למילתו של אברהם אבינו ומשום כך הוא היה מאוד חולה, ובא הקב"ה לבקר את החולה.

בעוד שהקב"ה נמצא אצל אברהם אבינו, נשא אברהם את עיניו וראה שלשה אנשים בדמות ערבים מתקרבים לכיוון אהלו. מחמת רצונו העז של אברהם אבינו לקיים מצות הכנסת אורחים, ביקש מהקב"ה רשות להניחו לזמן מה ולקבל את אורחיו, כמו שנאמר: "ויאמר אדני אם נא מצאתי חן בעיניך אל נא תעבור מעל עבדך" (בראשית יח, ג) וראה בפירושו רש"י שם, ומיד רץ לקראתם והכניסם לאהלו, וקיים בהם מצות הכנסת אורחים בהידור רב כפי שמסופר בהמשך הפסוקים.

מכך שאברהם אבינו הניח את הקב"ה ורץ לקיים מצות הכנסת אורחים, למדו חז"ל (שבת קכז.) שגדולה הכנסת אורחים מהקבלת פני שכינה'.

פעם ביקר ראש הישיבה הגאון הגדול ר' משה חברוני זצ"ל את עטרת ראשנו הבבא סאלי זיע"א, ובתוך שיחתם הקדושה

חסד לא עושים כשמתחשק או כשזה נחמד. חסד עושים תמיד כי זה מה שצריך לעשות. ולכן הוא ניגש לישמעאל ואמר לו: 'בוא עמי, צריך להכין בשר לאורחים!'⁹

הוא בעצמו רץ לקראת האורחים, הכניס אותם לביתו, והחל להכין להם אוכל. **בצד** שכב ישמעאל בן ה-13, כשהוא כאוב, שהרי גם לו זה היום השלישי למילתו. אך דוקא משום כך, מצא אברהם הזדמנות לחנך אותו לחסד! -

מעין החכמה

בדוגמת מרכבה (כלי רכב) הבטלה לרוכב שעליה ועושה את רצונו ללא שום הרהור וספק שבעולם, ובלשון קדשו של אדמו"ר הזקן בתניא קדישא (ליקוטי אמרים - פרק כט), וזהו שאמרו רז"ל: 'האבות הן הן המרכבה' - שכל אבריהם כולם היו קדושים ומובדלים מענייני עולם הזה, ולא נעשו מרכבה רק לרצון העליון לבדו כל ימיהם.

הן אמת שרחוקים אנחנו ממדרגתם הרוחנית של אבותינו הקדושים כרחוק מזרח ממערב. אך אף על פי כן הלא אמרו חז"ל (תנא דבי אליהו רבה - פרק כה) שכל אחד ואחד מישראל חייב לומר מתי יגיעו מעשי למעשה אבותי אברהם יצחק ויעקב, והיינו שמחוייבים להשתדל שמעשינו יגיעו על כל פנים לקצות קצותיהם של מעשי אבותינו הקדושים.

על כן גם עלינו מוטלת החובה להשתדל לזכך את חומריות גופנו - שלא ירדוף כל ימיו אחר תאוות העולם הזה, ויהיה נכנע ונשמע לרצון הנשמה האלקית שבתוכנו אשר כל חפצה ותשוקתה לעבוד את בוראה.

9. "ואל הבקר רץ אברהם ויקח בן בקר רך טוב ויתן אל הנער וימהר לעשות אותו" (בראשית יח, ז), ופירש רש"י: 'אל הנער' - זה ישמעאל, לחנכו במצוות.

שנאמר בספר תהלים: "צמאה לך נפשי, כמה לך בשרי" (תהלים סג, ב) - רבנן אמרי: כשם שנפשי צמאה לך, כן רמ"ח אברים שיש בי צמאים לך. והיינו שהצדיקים האמיתיים מזככים כל כך את רמ"ח אבריהם הגשמיים עד שגם הם כוספים ומשתוקקים לעשות את רצונו של הקב"ה, ולא רק נשמתם הקדושה. וכן נאמר: "לבי ובשרי ירננו אל אל חי" (שם פד, ט, כלומר, לא רק לבי ונשמתו ירננו אל אל חי, כי אם גם בשרי הגשמי ירנן לבוראו.

ובאותה שעה שישב אברהם אבינו לפני הקב"ה וראה את שלשת עובדי האורח מרחוק, הרגיש את כל אבריו כוספים ומשתוקקים לרוץ לקבל את האורחים המזדמנים. ומכיון שידע אברהם אבינו שזיכך את כל אבריו בתכלית הקדושה עד שכל רצונו וחשקם היה אך ורק לעשות את רצון בוראם ולא אחרת חלילה, הבין מהשתוקקותם לרוץ ולהכניס את האורחים - שכן הוא באמת רצון הבורא, שיניח אותו וירוך לקבל את האורחים. ואכן, כוון בזה לרצונו האמיתי של הקב"ה, כפי שהוסכם בשמים שגדולה הכנסת אורחים מהקבלת פני שכינה.

וזהו שאמרו חז"ל (בראשית רבה, פרשה מז - אות ו): האבות הן הן המרכבה. והיינו שכל רמ"ח אבריהם של אבותינו הקדושים אברהם יצחק ויעקב היו בטלים ממש לרצון הקב"ה

פרשת וירא - למען אשר יצוה את בניו

אך הקדמנו את המאוחר ונחזור לשלשה אורחים שזכו לאכול אצל אברהם אבינו...

אחר שסיימו לאכול, הם קמו, סידרו בגדיהם, והתכוונו ללכת ולהפוך את חמשת ערי סדום.

אך לביתים: "וה' אמר המכסה אני מאברהם אשר אני עושה" (שם יח, יז)? והרי אני יודע שהוא יצוה את בניו ואת ביתו אחריו ושמרו דרך ה' לעשות צדקה ומשפט! ולכן הוא סיפר לאברהם את כוונתו להחריב את מחוז סדום...
וכאן נעצור לרגע...

האורחים סיימו לאכול, ואז הם בישרו שוב לאברהם: "כעת חיה והנה בן לשרה אשתך" (בראשית יח, י). כאשר שמעה זאת שרה, מיד: "ותצחק שרה בקרבה" (שם פסוק יב).

ובהמשך הפרשה נאמר: "וה' פקד את שרה כאשר אמר" (שם כא, א), ואברהם אבינו מל אותו בן שמונת ימים ויקרא את שמו יצחק.

ובהמשך: "ותאמר שרה צחוק עשה לי אלהים כל השומע יצחק ליי" (שם פסוק ו).
וצריך להבין, מדוע מוזכר כל כך הרבה פעמים הענין של הצחוק?...

למען אשר יצוה את בניו...

ע"ה וקירבו אליו ברוב אהבה וחיבה היא, משום שאברהם אבינו עמל מאוד לחנך את בניו ובני ביתו בדרך ה', וציוה אותם באופן תמידי לשמור את דרכיו של ה'.

לפי פירוש רש"י, תיבת 'יצוה' שבפסוק: 'למען אשר יצוה את בניו ואת ביתו אחריו', מתפרשת במשמעותה הפשוטה ביותר - מלשון ציוו. דהיינו שאברהם אבינו תמיד היה מצוה את בניו ובני ביתו לשמור את דרכיו של הקב"ה. אך בתוספת עומק ניתן גם לפרש שתיבת 'יצוה' שבפסוק פירושה 'יחבר' ('יצוה' מלשון צוותא וחיבור). והיינו שאברהם אבינו תמיד היה מקפיד לחבר אליו את בניו

בשיחה שמסר אבא מארי עט"ר רבינו ירם מיכאל אברג'יל זיע"א אמר (אמרי נועם, פרשת וירא - מאמר ג), וז"ל:

בפרשתנו נאמר על אברהם אבינו: "כי ידעתיו למען אשר יצוה את בניו ואת ביתו אחריו ושמרו דרך ה' לעשות צדקה ומשפט" (בראשית יח, יט). ומפרש רש"י:

'כי ידעתיו - לשון חיבה... ולמה ידעתיו? 'למען אשר יצוה' - לפי שהוא מצוה את בניו עליו לשמור דרכי.

כלומר: הסיבה העיקרית שהקב"ה כל כך חיבב את אברהם אבינו

שתי דוגמאות להנהגה נפלאה זו של אברהם אבינו אנו מוצאים בפרשתנו, אחת בתחילת פרשתנו ואחת בסופה:

בתחילת פרשתנו התורה מספרת על שלשת האורחים (המלאכים) שבאו בצל קורתו של אברהם אבינו. מגודל נדיבות לבו של אברהם,¹⁰ החליט לכבד את אורחיו בסעודה בשרית ברמה הגבוהה ביותר שיכולה להיות. לכן מיהר אל עדרו - "ויקח בן בקר רך וטוב ויתן אל הנער וימהר לעשות אותו" (שם פסוק ז). מיהו אותו נער שאברהם אבינו נתן לו את בן הבקר כדי להכין אותו לאורחים? על כך משיב רש"י בפירושו לפסוק זה ואומר: 'זה ישמעאל (כדי) לחנכו במצוות'. נמצא שאברהם אבינו חיבר אליו את ישמעאל בנו ושיתף אותו במצוות הכנסת האורחים שהזמנה לו, ולא קיים אותה לבדו, כדי לחנך ולהרגיל אותו במצוות.

ובני ביתו. ודבר זה התבטא באופן מעשי בשני מישורים.

ראשית: אברהם אבינו הרעיף על בניו ובני ביתו שפע של אהבה וחיבה וקירוב הדעת, ועל ידי זה 'חיבר' אותם אליו נפשית. חיבור נפשי עמוק זה יצר בלבם כלי רחב לקבל ברצון ובחפץ לב כל מה שאברהם אבינו ביקש ודרש מהם בעניינים רוחניים.

שנית: אברהם אבינו הקפיד מאוד לחבר אליו את בניו ובני ביתו ולשתף אותם בכל דבר מצוה וקדושה שהיה עוסק בו, כדי לחנכם במצוות. בכל פסיעה והתקדמות שהיתה לאברהם אבינו ברוחניות, תמיד דאג לכך שגם בניו ובני ביתו 'יהיו בסביבה', ולא התקדם לו לבדו והותיר אותם נידחים אי שם מאחור.

מעין החכמה

'באיזה סכום מדובר?' - שאל האדמו"ר. **והאיש** השיב: אלפיים דולר! (סכום גדול מאוד באותם הימים).

האדמו"ר פנה לשמשו ר' יוסל אשכנזי ואמר: תן לאיש הזה 1950 דולר!

לאחר שיצא האיש, פנה השמש בתמיהה לרבי ושאל: 'רבי! אני לא מבין, למה לא נתת לו את כל הסכום?'

והרבי השיב: אני מכיר את טבעי בני האדם. אם הייתי נותן לו 2000

10. העיקר הוא נדבות הלב. ובענין זה סיפר הגה"צ רבי ראובן אליצור קרלנשטיין זיע"א (יחי ראובן, בראשית - עמוד קט), וז"ל:

פעם אחת נכנס אל הרבי מסאטמר זיע"א אדם אחד שלא היה מבין חסידיו, וסיפר לו שהוא גר בדירה שכורה שבעל הבית שלה הוא גוי, ומזה שלשה חדשים שלא היה לו מהיכן לשלם את דמי השכירות.

בעל הבית הודיע לו כי אם עד מחר הוא לא ישלם - הוא 'יזרוק' אותו מן הדירה, וינקוט נגדו בצעדים משפטיים...

- קודם את נעריו ורק אחר כך את יצחק - משום שרצה לשתף גם את ישמעאל בכל דבר מצוה שהוא עוסק בו.¹² הנהגה זו של אברהם אבינו לצוות ולחבר אליו את בניו ובני ביתו בשני המישורים הנזכרים, גרמה לכך שהקב"ה חיבב אותו וקירב אותו אליו בעוצמה חסרת תקדים.

למעשה למדים אנו מכל האמור, אשר כל הורה שחפץ שהקב"ה

יחבב אותו ויקרב אותו אליו, יעסוק במשנה מרץ ובלהט גדול בענין חינוך ילדיו היקרים על טהרת הקודש, ויצוה אותם בכל עת ובכל שעה לשמור את דרך ה', ממש כאברהם אבינו בשעתו.

ובסוף פרשתנו מספרת התורה שציוה הקב"ה את אברהם אבינו: "קח נא את בנך את יחידך אשר אהבת את יצחק ולך לך אל ארץ המוריה והעלהו שם לעולה על אחד ההרים אשר אומר אליך" (שם כב, ב). ואף על פי שבציווי היה מפורש שעל אברהם אבינו להקריב רק את יצחק בנו, בכל זאת, כשהלך אברהם אבינו לעקידה, לקח עמו גם את ישמעאל.

יתירה מזאת, בבוקר הוא העיר את ישמעאל עוד לפני שהעיר את יצחק, כמו שנאמר: "וישכם אברהם בבוקר ויחבוש את חמורו ויקח את שני נעריו אתו¹¹ ואת יצחק בנו" (שם פסוק ג)

מעין החכמה

נחש' - מרכבת הקליפות הטמאה. לרמוז שבלכתו של בלעם הרשע לקלל את עם ישראל, הצטרפו אליו הקליפות הטמאות הללו.

12. וגם כדי שלא ליצור אפליה בין יצחק לישמעאל, על דרך שמובא בגמרא

(שבת י:). לעולם אל ישנה אדם בנו בין הבנים - שבשביל משקל שני סלעים מילת שנתן יעקב ליוסף יותר משאר בניו, נתקנאו בו אחיו, ונתגלגל הדבר וירדו אבותינו למצרים. העובדה שאברהם אבינו העיר את ישמעאל בנו לפני כולם, עוררה בלבו של ישמעאל הרגשה שאביו אוהב אותו יותר מכולם - דבר שגרם לו להוסיף אהבה על אהבתו כלפי אביו. אב חכם יודע להעניק אהבה גדולה לכל ילד מילדיו באשר הוא ללא שום חילוק, כדי שלא יווצר מצב שילד אחד ירגיש בלבו שאביו אוהב אותו פחות משאר אחיו חלילה וחס.

דולר, הוא היה מצטער, באיזה קלות הרבי הביא לי - חבל שלא ביקשתי יותר. אבל עכשיו שלא נתתי לו הכל - המשך הרבי והסביר - הוא רגוע, מרגיש הוא שקיבל ממני את כל מה שהייתי מסוגל לתת...

'רציתי' שהוא ילך לביתו שמח ורגוע' - סיים האדמו"ר את הסברו...

11. אגב: מבואר בספר מגלה עמוקות (פרשת

וירא - ד"ה וישכם אברהם בבוקר) שראשי התיבות של "את שני נעריו אתו" (בראשית כב, ג), הנאמר אצל אברהם אבינו, הם: 'אדם, שור, נשר, אריה' - ארבעת חיות הקודש שבמרכבה של הקב"ה. לרמוז שבלכתו של אברהם אבינו לעקוד את יצחק בנו, הצטרפה אליו כל המרכבה העליונה של הקב"ה. לעומת זאת, אצל בלעם הרשע נאמר: "ושני נעריו עמו" (במדבר כב, כב), ראשי תיבות: 'שרף, עקרב,

למוסדות חינוך, יש להתגבר על כל מונע ולרשום אותם למוסדות חינוך על טהרת הקודש - אלא כבר מהרגע שהם נולדים יש להקדיש אותם לתורה הקדושה, ועל כך נאמר: "טוב אחרית דבר מראשיתו" (קהלת ז, ח), כלומר, שהאחרית של הילד היא טובה ומוצלחת כאשר כבר מראשיתו מקדישים אותו לתורה, כי להתחלה יש כח גדול להשפיע על כל ההמשך.

דוגמא לכך מתקופת התנאים הקדושים אנו מוצאים באלישע בן אבויה, אשר רוב ככל ימיו נמנה בן התנאים הקדושים והרביץ תורה בעם ישראל, ובין גדולי תלמידיו היה רבי מאיר בעל הנס, ומגדולתו של התלמיד נוכל להבין עד היכן הגיעה גדולתו של רבו - ובסוף ימיו השתבשה דעתו ופרק עול וכפר בכל הקדוש לעם ישראל.

רבותינו הקדושים (ירושלמי - חגיגה פ"ב ה"א) מגלים לנו שנפילתו הרוחנית הקשה של אלישע בן אבויה באחרית ימיו נגרמה לו כתוצאה מהתנהגות אביו ואמו עמו בראשית ימיו בהיותו תינוק. **אביו** של אלישע - אבויה - מגדולי ירושלים היה. לברית המילה של בנו אלישע הוא הזמין את כל גדולי ירושלים, וביניהם גם את חכמי ישראל רבי אליעזר ורבי יהושע. בעוד שהיו כל האורחים אוכלים ושותים שרים ומרקדים, אמר רבי אליעזר לרבי יהושע: 'בעוד

בענין חינוך הילדים אסור להתפשר. מי שבאמת אוהב את ילדיו, ידרוש בעבורם את החינוך הטוב ביותר ללא שום פשרות והקלות. כשמגיע זמן רישום הילדים לגנים ובתי ספר, צריך להתגבר על כל המונעים והמפריעים מבית ומחוץ ולרשום את הילדים למוסדות חינוך שמעניקים לילדים את דרך התורה הקדושה כפי שהיא בשלימותה ללא 'קיצוצים'.

החינוך המסורתי אמנם טוב יותר מאשר מה שפחות ממנו, אך לא הטוב ביותר. 'מסורת' מלשון 'מסור'. כמו שהמסור מנסר מהעץ הגדול עוד ועוד ענפים מבלבלים, כך גם החינוך המסורתי מנסר מ'עץ החיים' של תורתנו הקדושה עוד ועוד עיקרים ויסודות - לוקח מהתורה רק מה שנראה לו טוב בעבורו לפי עניות דעתו, ומה שלא נראה לו טוב - משליך אחרי גוו, ה' יצילנו.

במקום להיות **מסורים**, מוטל עלינו כהורים להיות **מסורים**, ולהתמסר בכל כחנו לחנך את ילדינו היקרים אך ורק בדרך החינוך שכוללת בתוכה בחפץ לב את כל עיקרי ויסודות התורה הקדושה כ'עסקת חבילה' ללא שום שיור חלילה, ובזכות התמסרות זו נזכה בעזרת ה' לראותם בעתיד שלמים ביראתם וקדושתם, ונרוה מהם רוב נחת.

האמת היא שלא רק כשהילדים גדלים ומגיע הזמן לרשום אותם

דעתו. ומכיון שראשית הקדשתו של אלישע לתורה בהיותו תינוק נעשתה על ידי אביו שלא לשם שמים באמת, אלא רק מפני שרצה שגם בנו יוכל לעשות דברים מופלאים, לפיכך לא התקיימה בו התורה הקדושה.

בנוגע להנהגת אמו של אלישע אומרים חז"ל (תלמוד ירושלמי שם) שבהיותה מעוברת בו, דרכה היה לעבור בפתחי בתי עבודה זרה וליהנות מריח עשן הקרבנות שהקריבו שם לעבודה זרה. אותו ריח טמא נכנס בגופה, וממילא גם בגופו של עובריה, ופעפע בו כארס של נחש, עד שפרץ בקרבו והעביר אותו על דעתו ועל דעת קונו.

לכן מנהגנו להקדיש את הילד כבר מרגע צאתו לאויר העולם לתורה הקדושה מתוך כוונה לשם שמים שיזכה להיות עבד ה' ולעשות נחת רוח לפניו. כמו כן, מנהגנו שבזמן ברית המילה של הילד, בעת שהמקדש אומר: 'כשם שהכנסתו לברית, כך תכניסהו לתורה...'. - אביו מפריש סכום כסף הגון לצדקה, מתוך כוונה שכסף זה ישמש בתור 'דמי רישום' של הילד לתלמוד תורה ולישיבה קדושה.¹³ כשמקדישים את הילד לתורה הקדושה בעוד שהוא מתבוסס

שכולם עוסקים בשלהם, בוא ונעסוק אנו בשלנו'. ישבו שני החכמים הקדושים ועסקו בינם לבין עצמם בדברי תורה.

בתוך שיחתם הקדושה, הזכירו החכמים הקדושים פסוקים מן התורה, הנביאים והכתובים, והיו דבריהם שמחים ומאירים כנתינתם מסיני, וירדה אש מן השמים והקיפה אותם. ראה זאת בעל השמחה - אבויה - וטען לעברם: 'רבותי הקדושים, האם באתם לשרוף את ביתי עלי?!', בחושבו שאש זו אש שורפת היא. אמרו לו החכמים הקדושים: 'חלילה וחס. אש זו אינה שורפת כלל. זו האש של התורה הקדושה שבה אנו עוסקים. כשם שבמעמד הר סיני ניתנה התורה באש, כך כשעוסקים בתורה כראוי יורדת אש מן השמים'. אבויה יצא מכליו מרוב התפעלות, ותוך כדי דיבור אמר: 'רבותי הקדושים, אם כך היא כחה של התורה הקדושה, מפריש אני את בני זה לתורה הקדושה'.

מלכתחילה כלל לא עלה בדעתו של אבויה להקדיש את בנו לתורה. הוא העדיף שבנו יגדל ויצליח בעולם העסקים ויתפרנס בכבוד. אך כשראה את הכח של התורה שינה את

מעין החכמה

קדשו: משיחה בסעודת ברית מילה, בברית מילה אומרים: 'כשם שנכנס לברית כן יכנס

13. כפי שכתב הרבי מליובאוויטש זיע"א ('היום יום' - כ"ח באדר שני) בלשון

הבית תלויה בילדים הטהורים הללו, ואם עתה בהיותם קטנים לא נרגיל אותם בדרכי הקדושה, מאין ירכשו זאת בהמשך חייהם?! אסור שאבא ילך לתפילה או לשיעור, ואת ילדיו 'ישכח' בבית.

וכן במקרה שכבר זכה האב והביא את ילדיו עמו לבית הכנסת - אסור שישב הוא ויתפלל או יקשיב לשיעור ואילו ילדיו יסתובבו בחוץ, אלא מוטלת עליו החובה לחבר אליו את ילדיו היקרים, להושיב אותם צמוד אליו, לפתוח לפנייהם את הסיידור וכו', ולעודד אותם בנחת ובסבלנות ובנועם להתפלל בשמחה ולהקשיב לשיעור. בזה גם הם יינקו את דרך הקדושה מעת היותם קטנים ויתרגלו אליה, ועל ידי כך היא תיקבע בעומק לבם ולא יניחו אותה לעולמי עד, כמו שנאמר: "חונך לנער על פי דרכו - גם כי זקין לא יסור ממנה" (משלי כב, ו).

ועתה נחזור לשאלות ששאלנו...

בדמו וסובל כאבי תופת לכבוד הקב"ה, זו סגולה גדולה ועצומה שילד זה יהיה קשור לתורה הקדושה 'קשר של דם', כלומר, גם במחיר של מסירות נפש ממש, ולא יסור ממנה לעולמי עד.

מן האמור לעיל על דרכו של אברהם אבינו בחינוך בניו ובני ביתו, למדים אנו גם שכדי שנצליח לשתול בלבם של ילדינו היקרים את דרך החינוך הנאותה, עלינו לחבר ולקשור אותם אלינו על ידי שנרעיף עליהם בכל עת אהבה וחיבה מעומק הלב, וזאת גם אם לעת עתה התנהגותם לא כל כך רצויה. בדרך זו נקשור אותם אלינו נפשית, וממילא כשנבקש מהם דבר מה, לבם יהיה יותר פתוח לקבל ולמלא את בקשתנו בשמחה.

כמו כן עלינו לחבר אלינו את ילדינו היקרים, ולשתף אותם בכל דבר של מצוה וקדושה שאנו עוסקים בו, כדי להרגיל אותם במצוות. עלינו לזכור שכל המשכיות הקדושה של

הגדרת הצחוק

עיקר שמו של יצחק אבינו ניתן לו על שם הצחוק של אברהם ושרה

כתב הגה"ק הרב שמשון פינקוס זי"ע"א (תפארת שמשון, בראשית - עמוד רח), וזתו"ד:

מעין החכמה

הילד. ונתן כ"ק אדמו"ר שליט"א (הרי"צ ני"ע) סכום מסויים באומר - זה עבור הישיבה.

לתורה ולחופה ולמעשים טובים. ונוהגים אצלנו שנותנים דמי קדימה לשכר הלימוד של

נשיב: 'שזה נגד המציאות'.

אבל מהו הדבר הזה הנקרא 'מציאות'?
- כלל חוקי הטבע, שמאז ומתמיד
היה חוק שאי אפשר להכניס דבר גדול
לתוך שטח קטן.

אבל אם יש כח לחדש, היינו לחדש חידוש
גמור מאפס ואין המוחלט, אם כן אין
דבר שהוא נגד המציאות, כי כל מה שהוא
עתה נגד המציאות - נחדש לו מציאות!

נמצא, שמדת החידוש היא הגילוי של
האין סופיות הגמורה. וכן הפוך,
מי שאין בו הכח לחדש, לעולם לא יקרא
'כל יכול', שהרי מוגבל הוא לטבע הקיים,
ורק כאשר יש בו הכח לחדש חידושים
גמורים, אז בהכרח הוא כל יכול.

ומכיון שהקב"ה ברא את האדם שיכיר
אותו, וכאמור, הכרת הבורא זה
דוקא בכח החידוש, וכמו שאנו אומרים
בכל יום: 'המחדש בטובו בכל יום תמיד
מעשה בראשית!' לכן העניק לאדם כח
להכיר דבר חידוש.

ונרחיב עוד:

הכח להכיר דבר חידוש הוא כח עצום
מאוד, ורק האדם קיבל את הכח
הזה, מה שאין כן הבהמה.

הבהמה לעולם לא תבחין בדבר חידוש.
בהמה שאוכלת שעורים, אם

הוריו, וצריך ביאור מה ענין הצחוק שהוא
כל כך יסודי שעל שם זה נקרא יצחק.

וכדי להבין את זה נצטרך להקדים
הקדמה אחת:

האדם מטבעו מקטלג את כל המציאות
הסובבת אותו לפי הגדרות.
כאשר הוא מגדיר את המציאות כמפחידה,
ממילא כך הוא יתייחס אליה. וכן להיפך.

ואם בכל ענייני העולם זה יחסית דבר
פשוט, הנה כאשר רוצים לייחס איזו
הגדרה ותכונה לבורא נתקלים בקושי.
שהרי אם יחשוב את הבורא לעשיר גדול או
לרופא מומחה, עדיין אין זו הכרת הבורא.
והגם דלית מחשבה תפיסא ביה כלל, על
כל פנים בכללות ולפי ערך האדם צריך
שתהיה לנו איזו הגדרה במעלת הבורא,
כדי שִׁיקרא שאנו מתייחסים אליו יתברך.

ונראה שההגדרה במעלת הבורא הוא
'כח החידוש! כיון שהכח
לחדש חידושים, זוהי הוראה על אין
סופיות גמורה.

והסיבה פשוטה, כי הנה אם נחקור על
מעשה גדול ונורא האם אפשר
לעשותו, כגון להכניס את כל העולם
לתוך קופסא קטנה, הרי נאמר שהדבר
בלתי אפשרי.

ואם ישאלו אותנו: 'מדוע הדבר
אינו אפשרי?'

- מראה חריג הוא, וכל שהדבר משונה יותר וחידוש יותר - כך הוא מצחיק יותר.

והבהמה לא יכולה לצחוק...

ועתה נבין מפני מה נקרא יצחק אבינו

על שם הצחוק, משום שיצחק

היה כולו חידוש, ממילא נקרא על שם הצחוק.

תחילת לידתו היתה בחידוש. אברהם

ושרה היו עקרים, ולא רק בגוף

באופן שאפשר שתהיה להם רפואה,

אלא אברהם הסתכל במזלות וראה בכל

סדר העולם, בשרשו, שאברהם אינו

מוליד,¹⁴ וכשבאה הבשורה היה זה

חידוש עצום וצחוק לאברהם ולשרה.

יום אחד יתנו לה מעדנים מתוקים, אפילו אם תאכל אותם, היא לא תרגיש בכך תְּוִיָּה של חידוש.

ועתה נבין מדוע רק האדם צוחק, מה שאין כן הבהמה:

כי הצחוק נובע מדבר חידוש, כגון אדם המהלך בגאווה עם כותנתו הלבנה והמבטיחה, ותוך כדי הליכתו נופל הוא לתוך הבוץ ומתלכלך כל כולו - בטבע הדבר זה מעורר צחוק.

מדוע? מה מצחיק כאן?

כי זהו מקרה של דבר הפוך מהרגילות.

חולצה יפה מלאה לכלוך היא דבר

חורג מן הרגיל. וכן אדם גאה הנופל לבוץ

מעין החכמה

היה צורך, שאבותינו ידעו זאת מראש,

ובניהם אחריהם יזכרו זאת לעד. משום

כך המתין הקב"ה לגיל המבוגר של אבות

האומה. **משום כך הוא החל להגשים את**

הבטחותיו - רק משכלתה כל תקוה אנושית.

שכן, הוא ביקש לברוא לו עם, שיהיה

אצבע אלהיים בקרב האנושות.

מראשית ימיו ועד אחרית ימיו הוא יעמוד

בניגוד לכל הכחות הפועלים בהיסטוריה.

ועד היום הזה הוא מגוחך לחלוטין בעיני

הסכלות הכופרת בא"ל.

הצחוק המהדהד באזני היהודי בלכתו

דרכו בהיסטוריה - הוא עדות על

דרכו האלהיית. אין הוא פוגע בו, שכן הוא

מוכן מראש לצחוק הזה.

14. כתב הגה"ק הרב שמשון הירש זיע"א

(בראשית יז, יז), וזתו"ד :

במאמרו של הקב"ה לאברהם: "אבל שרה

אשתך יולדת לך בן וקראת את

שמו יצחק" (בראשית יז, יט), נרמז כל מהותו

וסודו של עם ישראל!

ראשית העם היהודי הרי היא מגוחכת:

תולדותיו, צפיותיו, תקוותיו וחיו

- הם יומרה נוראה ומגוחכת בעיני השכל,

המחשב רק על פי הסיבתיות.

אך יש מובן להיסטוריה היהודית, והיא

זכאית לכובד ראש עילאי - אם דנים בה

על יסוד הסיבתיות העליונה של עילת העילות

כולן. אם מאמינים ברצונו החופשי הכל יכול

של הבורא יתברך, המנהיג עולמו כרצונו.

פרשת וירא - כל יהודי כלול בנשמתו של אברהם אבינו

עליו בחייו, מה שלא כן לאברהם ויעקב. כי באמת כבר היה דבוק בעולם הבא, כולו דביקות של קדושה, וזה דבר מצחיק! אדם כזה מה עסקו כאן? הרי אין כאן מקומו! מצחיק להפליא.

יותר מכל נקרא יצחק בלשון עתיד, על שם העתיד, שהוא בנה לישראל את העולם הבא, הוא האב של הדביקות והקרבה, שזוהי מהות העולם הבא, שאז יתענגו על ה' ויהנו מזיו שכינתו, שזה חידוש יותר מכל, ו"אז ימלא שחוק פינו" (תהלים קכו, ב), כל רגע ורגע על החידוש שיתחדש באותו רגע, חידוש שעוד לא היה, וכן רגע שאחריו, ושאריו, עוד חידוש ועוד חידוש - עד עולם.

ונסיים בדבריו של האוהב ישראל...

וכאשר נולד יצחק אמרה שרה: "צחוק עשה לי אלהים", כל השומע יצחק ליי" (בראשית כא, ו), היינו מחמת החידוש של לידת יצחק.

אחר כך היה דבר ה' לאברהם להעלותו לעולה, ואף העלהו, ואף נגעה הסכין בצוארו, ואף פרחו נשמתו, ואף נעשה אפר! כמו שאמרו חז"ל (זבחים סב.): 'אפרו של יצחק צבור על גבי המזבח' - ועם כל זה נשאר כאן בעולם הזה, וזהו חידוש ושחוק שאין כמוהו, קרב לעולה ונמצא בעולם הזה!

וגם על שם זה נקרא 'יצחק', 'קץ חי', היינו שכבר הגיע לקץ חייו, ובכל זאת נשאר חי.

ויצחק נשאר עולה תמימה בנפשו כל ימיו, עד שהקב"ה יחד שמו

כל יהודי כלול בנשמתו של אברהם אבינו

כל מצוותיו בשמחה ובאהבה רבה, בכל זאת כל עבודתו (את בוראו) היתה נראית בעיניו למעט ולא היתה נחשבת בעיניו לכולם!

שהרי הקב"ה, אב הרחמים, משפיע עלי בכל עת ורגע שפע טובה וברכה, שפע חיים וחסדים! וכל מה שאעשה לא אוכל להחזירי לו אפילו על אחת מאלף אלפי אלפים.

כתב האוהב ישראל מאפטא (פרשת וירא - ד"ה 'וה' אמר המכסה אני'), וזתו"ד:

לאחר ששלח הקב"ה את המלאכים להפוך את סדום, אמר: "המכסה אני" (בראשית יח, ז)...

ונראה שהפסוק הזה מדבר בשבחו וצדקתו של אברהם אבינו עליו השלום. דשורש הדבר הוא, שלמרות שאברהם אבינו עבד את בוראו בשכל זך וטהור ובמסירות נפש, וקיים את

להתפשט ממנו, והרי הוא נחשב כאילו עשה המצוה עמהם ממש.

ומזה הגיעה לזרעו של אברהם אבינו תועלת גדולה ונצחית!

שמכיון שבשעת עשייתו את המצוות כלל עצמו עם כל נשמות ישראל, כולם! נמצא שכל נשמה ונשמה של יהודי, עשתה כבר (בהיותה כלולה בנשמתו של אברהם) את כל המצוות, ומכיון שכך היא יכולה לקבל על עצמה (בקלות וכהרף עין) עול מלכות שמים!

ומכאן נלמד לחיינו, שכאשר אנו לומדים תורה ומקיימים מצוות, עלינו לכלול במעשינו את כל צאצאינו וצאצאי צאצאינו העתידים לצאת מאתנו עד עולם!

ולכן חיפש עצה בנפשו, כיצד הוא יוכל לגרום להקב"ה נחת רוח. ובסופו של דבר מצא עצה:

הוא החליט שאת כל מעשיו הוא יעשה בשם כל ישראל.

דהנה כל זרע ישראל היו אז כלולין במוחו ומחשבתו של אברהם אבינו עליו השלום, כי הבן הוא כנוס במוח האב, נמצא שהמוח של אברהם אבינו עליו השלום היה השורש של כל נשמות ישראל וזרע אברהם הבאים אחריו עד סוף כל הדורות.

ואם כן, כשעשה איזה מצוה, עשה בשביל כל ישראל, היינו עם כל הכחות שלו ועם כל הענפים העתידים

פרשת וירא - העולה מן האמור להלכה ולמעשה

העולה מן האמור להלכה ולמעשה

א. מכיון שברוב היום האבות אינם מצויים בבית, האמהות הן שנמצאות עם הילדים ברוב שעות היום, על כן עליהן רובצת ביותר השליחות הקדושה לפקוח עין על מעשיהם של הילדים, ולשים לב עם מי הם מתרועעים ומי הם חבריהם.

ד. על ההורים לדעת ולשמור את צעדיהם של ילדיהם היקרים, ולדעת בכל עת ובכל שעה היכן הם נמצאים ועם מי הם הולכים, ואסור להסתפק בכך שהילד אומר: 'אני הולך לחבר פלוני' וכל כיו"ב, אלא צריך לדעת בדיוק לאן הוא הולך, והיכן הוא יהיה, ומתי יחזור, כדי שלא יפול חלילה במקומות לא רצויים. וכמו שאסור לשומר העומד על משמרתו להירדם, כך צריך כל הורה להיות עירני ביותר לכל מה שנעשה עם ילדיו בכל רגע ביממה, ולדעת מה הם עושים והיכן הם נמצאים וכו'.

ולזכור תמיד שלחברים יש השפעה גדולה על נפש הילדים.

ה. על כל אדם לדעת ולזכור תמיד, שכאשר הוא לומד תורה ומקיים מצוות, עליו לכלול במעשיו את כל צאצאיו וצאצאי צאצאיו העתידים לצאת מאתו עד עולם!

א. כל יהודי ויהודיה חייבים לדעת שהדבר החשוב ביותר בעיני ה' יתברך הוא חינוך הילדים. וחינוך הילדים צריך לבוא לידי ביטוי במצב של חיבור - חיבור בין הילד להורה. וזה על ידי ב' דברים: א' על ידי חיבור נפשי וקירוב הדעת. וב' על ידי חיבור רוחני. שהאבא לעולם לא ישאיר את ילדיו מאחור אלא בכל התקדמות רוחנית שלו הוא צריך לקדם אתו את משפחתו.

ב. בענין חינוך הילדים אסור להתפשר. מי שבאמת אוהב את ילדיו, ידרוש בעבורם את החינוך הטוב ביותר ללא שום פשרות והקלות. כשמגיע זמן רישום הילדים לגנים ובתי ספר, צריך להתגבר על כל המונעים והמפריעים מבית ומחוץ ולרשום את הילדים למוסדות חינוך שמעניקים לילדים את דרך התורה הקדושה כפי שהיא בשלימותה ללא 'קיצוצים' וללא פשרות.

ג. עיקר שבחה ומעלתה של האשה נמדד לפי גודל התמסרותה על חינוך ילדיה היקרים שילכו בדרך התורה הקדושה, ושלא ירעו ח"ו בשדות זרים וילמדו ממעשיהם הרעים.

המשנה

בצור ירום אגרת התשובה

בסייעתא דשמיא זכיננו לקיים את צוואתו של אבינו
מו"ר הרב ירום מיכאל אברג'ל זיע"א
שבקש מבנו וממשיך דרכו מו"ר הרב ישראל אברג'ל שליט"א:
"להאדיר את ספרי בצור ירום על אגרת התשובה ל-4 כרכים"

4
כרכים

סניף דרום: רח' הקציר 666 נתיבות
סניף צפון: רח' המגינים 6 קרית אתא
www.hameir-laarets.org.il
*2910 | 08-37-40-200

פס"ד

מאמצים את נשמות הקדושים שנפלו בפרעות ה'תשפ"ד

קריאת קודש!

מאת מו"ר הרב ישראל אברג'ל שליט"א

בנו וממשיך דרכו של הרב יורם מיכאל אברג'ל זיע"א

חסד של אמת! שכל אחד יקח חסות על נשמה אחת לפחות
מנשמות הקדושים שנרצחו בפרעות ה'תשפ"ד על ידי השתתפות עם
אברך תלמיד חכם, שלמד תורה ויקרא קדיש לעילוי נשמה במשך
כל השנה.

ניתן להרשם בקישור:

www.hameir-laarets.org.il/hakdoshim

או בטלפון: 08-37-40-200

שעזורי השבוע

מפי הרה"ג רבינו ישראל אברג'ל שליט"א

ראשון - כל שבוע בשעה: 17:00

שיעור 'זום' לדוברי השפה האנגלית עם תרגום

LIVE

שני - כל שבוע בשעה: 20:00

בבית הכנסת 'היכל נפתלי' רחוב ברוריה 6

אשדוד

LIVE

חמישי - כל שבוע בשעה: 20:00

בבית המדרש 'המאיר לארץ' רחוב הקציר 666

נתיבות

לאור המצב הבטחוני השיעורים יועברו

בערוצי המדיה בלבד

ניתן להתעדכן באתר המאיר לארץ

www.hameir-laarets.org.il

בכל שבת 'מברכין החודש'

ביורכו באופן אישי לאחר קריאת ספר התהלים

כל מפקדי קופות הצדקה באותו החודש

ערוצי מחלקת המדיה
של בית המדרש המאיר לארץ

hameir-Laarets.org.il

המאיר לארץ

054-26-380-26

08-64-99-859

קו שמע - המאיר לארץ

פרשת וירא

כ' מרחשון התשפ"ד

זמני שבת קודש

רבינו תם	יציאת שבת	הדלקת נרות	עיר
17:55	17:20	16:30	באר שבע
17:53	17:18	16:29	תל אביב
17:51	17:16	16:27	חיפה
17:54	17:19	16:29	אילת
17:58	17:22	16:33	ירושלים
		16:13	ירושלים 40 דק'

מסילות אל הרב

מפי קדשו של אטור' זיע"א

אתה הנחת תפילין, אע"פ שאחר כך חלצת אותם, אומר השל"ה הקדוש שבמשך כל היום יש עליך אור שאתה לא מבחין בו, אבל מי שרואה אותך מרחוק, ויש לו עיניים זכות, הוא רואה עליך את הרושם של התפילין.

כשאדם מניח תפילין יש ארבע פרשיות כנגד שם הוי"ה ברוך הוא, משמאל לימין, 'קדש ליל בכור' - זה וי"ד, 'והיה כי יביאך' - זה ה"א, 'שמע ישראל' - זה וא"ו, 'והיה אם שמעו' - זה ה"א, לכן כשאתה מניח תפילין, שם ה' נקרא עליך כפשוטו.

הפצת תורה חובקת עולם
היה שותף 08-37-40-200

לתרומות:

- בנק מרכזית דיסקונט,

סניף 721 נתיבות, חשבון 23357

- בנק הדואר, סניף 1, חשבון 27016519

- בכל עמדות נדרים פלוס